

Gesla I. slov. delavskega tabora:

Gradimo enoten delavski stan!

Branimo narodno skupnost!

Čuvajmo Jugoslavijo!

so zmagala.

1) Narodne noše na kolodvoru; 2) Predsednik glavnega odbora ZZD tov. Preželj Francè pozdravlja g. Dragišo Cvetkovića. Od leve na desno stoje: tov. Preželj, predsednik senata g. dr. Korošec, trg. minister g. Tomič, preds. kr. vlade g. Cvetković, pokrovitelj tabora ban g. dr. Natlačen; 3) Na kolodvoru; 4) V cerkvi Sv. Jožefa; 5) Odličniki stoje poslušajo drž. himno v Unionski dvorani; 6) Predsedstvo centrale ZZD v sprevedu, s preds. tov. Prežljem v sredi; 7) Dr. A. Snaj blagoslavlja zastave; 8) Zabretovi oljarji v sprevedu; 9) Pogled v »Unionsko« dvorano; 10) Dragiša Cvetković govori; 11) Dr. Korošec med govorom; 12) Jeseniški kovinarji neso svoj simbol; 13) Taborjani pred hotelom »Union« po taboru; 14) Delavska skupina usnarjev »Runek«.

Zgodovinska zborovanje slovenskega delavstva ZŽD

ZŽD je pokazala na svojem prvem zborovanju v nedeljo 4. junija 1939 svoja organizacijska moč. Izprijala je svoja poverzanost s slovenskim narodom. Utrdila je svoj položaj med našim delavstvom in je njena končna zmaga neizbežna.

V odpor proti — narod in delavstvo — razdvajajoči sili in smerem v delavskih vrstah je pred leti vstala nova, zares narodna delavska organizacija: Zveza združenih delavcev. Na svoj prapor si je zapisala brezkompromisno borbo proti marksizmu in vsem njegovim odtokom. Mala četa prvih borcev je bila od nasprotnikov sprejeta s psovki in s posmehom. Toda mala četa je delala, delo je rodilo uspehe, organizacija je rastle in zmagovala. Postojanka za postojanko na naših delavskih bojiščih je padla v njene roke. Javnost je začela pokret ZŽD pravičnejše presojati: nasprotniki so se pričeli bati, prijatelji so se veselili. Nova narodna delavska organizacija je v razmeroma kratkem času presegla številko 7.000 organiziranega delavstva in osvojila s svojim vztrajnim delom v svoji ožji domovini vse socialne institucije, ki so bile poprej v rokah nasprotnih grup.

Razmah njenega gibanja, ogromno delo, ki ga je v kratkem času dovršila, uspehi, ki jih je dosegla, so ZŽD sami sili k prvi javni manifestaciji in ji narekovali I. slovenski delavski tabor. Kakor vsakega dela se je organizacija tudi pripravila za ta tabor poprijela z njej lastno marljivostjo, doslednostjo in točnostjo. V kratkem času komaj 6 tednov je tako iz temeljitega dela zrastle prvo, lahko rečemo, zgodovinsko zborovanje slovenskega delavskega stanu. To zborovanje izpričuje brezdvomno, da je ZŽD zaključila prvo dobo svojega razvoja, v kateri se je morala boriti za priznanje. Njen nedeljski tabor je to priznanje tako očitno prinesel, da ga ji poslej nihče več ne more osporavati.

Ta tabor, lahko rečemo, pomeni tako močan udarec po raznih narodu tujih smerah med delavstvom, da se od njega najbrž nikoli več ne bodo opomogle. Nedeljsko zborovanje je zaključna izpoved s slovensko narodno celoto strnjenegega stanu, da se ne da nič več cepiti in razdvajati po raznih demagoških geslih, ampak zahteva, da ima celoten narod enotno organiziran delavski stan ter da se hoče v tej tesni povezanosti boriti za svoje lastne koristi.

V 6 tednih je Zveza združenih delavcev izvedla I. slov. delavski tabor v takem obsegu, v tako veliki pestrosti in s takim sijajem, kakor tega doslej še nobena druga naša strokovna organizacija niti od daleka ni pokazala, čeprav so te organizacije stare že desetletja in so se na svoje tabore pripravljale po mesece in mesece.

Nasprotniki vseh smeri so sicer pričakovali in napovedovali organizatorjem prireditve blamažo, toda njihove prerokbe so padle v vodo. Čeprav so vse storili z osebno propagando, z letaki, z nasiljem, kolikor je bilo v njihovi moči, da bi sijaj tabora zmanjšali, vendar niti najmanjše niso uspeli. Naše disciplinirane skupine so se namreč med tem z vso ljubeznijo do svojih temeljnih načel in do svojega pokreta pripravljale na taborenje in vsaka v svojem področju storile, kar so mogle za čim večji uspeh prireditve. Bližal se je tako 4. junij, dan našega praznika.

Tabor je uspel

Vsak dan in vsako uro je bila v centrali vedno bolj jasna slika o sigurnosti, da bo tabor v celoti uspel. Tako je prišel naš delavski praznik sam, prišla je zadnja nedelja. V zgodnjih jutranjih urah je Ljubljana pričela dobivati novo lice. Na ljubljanskem gradu so zbrani delavci fanfariisti in oznanjajo s srebrnimi fanfarami veliki delavski praznik. Po mestu marširajo godbe, igrajo vesele pesmi optimizma in vedrosti. Iz železniških postaj se vsiplje skupina za skupino, četa za četo. Prihajajo avtomobili, polni delavcev. Zelene zastave, znanilke našega vedrega upanja, vihrajo v sprevedih. V četverstopih prihaja verno slovensko delavstvo pred Delavsko zbornico, desetletja nepremagljivo trdnjavo protinarodnega marksizma. Vsi obrazi so veseli, nasmejani. Po ulicah se čuje vrisk in petje. Nič ni temnega v očeh teh množic, ki verjejo v novo, lepšo dobo in upajo, da jo bodo sami ustvarili s svojim delom.

Voditelj Jugoslovanske delavske zveze prihaja

Tabor počasti s svojo osebno navzočnostjo in s svojim sodelovanjem v priznanje dela ZŽD in v poudarek njene zmagovite bodočnosti predsednik kr. vlade in voditelj z nami zvezane Jugoslovanske delavske zveze (JUGORASA) Dragiša Cvetkovič. Množice se zbirajo na kolodvoru. Strumno urejene vrste delavstva v enot-

nih predpisanih oblekah, zbori deklet v narodnih nošah, uniformirane vrste rudarjev, simbolične skupine delavstva iz vse Slovenije se zgrinjajo na kolodvoru, da pozdravijo svojega prijatelja. Pozdravit pride tudi naš narodni voditelj dr. Anton Korošec. Ob njegovi strani pokrovitelj naše prireditve ban dr. Marko Natlačen. Z njim drugi odličniki. V vselem razpoloženju se pomenkujejo z radostnimi skupinami delavstva, dokler ozračja ne preseka brlzig lokomotive, s katero prihaja predsednik vlade Dragiša Cvetkovič. Godba zaigra drž. himno, zaorijo mogočni »Zivijo!« klicij v prvi pozdrav. Predsednik organizacije, tovariš Preželj Francé, pozdravlja v imenu organizacije, brhka dekleta izročajo šopke cvetja in spreved krene med igranjem godb in med veselimi vzkliki v cerkev k skupni službi božji, da zahvali Boga iz srca za blagoslov za pre-

Pokrovitelj g. ban dr. Marko Natlačen:

Pozdrav in čestitke

slovenskemu delavstvu

»Ko Zvezi združenih delavcev k njemu današnjemu lepemu prazniku čestitam, bi hotel poudariti tole:

Zveza združenih delavcev naj se širi, naj raste in naj v vsakem oziru napreduje, da bo mogla čimveč dobrega storiti za naše delavstvo, za zboljšanje njegovih življenjskih razmer, za njegovo izobrazbo, za njegov vpliv in ugled. To svoje delo pa naj uravnava vedno tako, da bo v skladu s koristimi naroda kot celote. Izživlja naj se torej — ne v boju zoper druge stanove, marveč v plemenitem tekmovanju z njimi,

tečeno delo in da prosi novega blagoslova za bodočnost.

Te množice vedo, da je treba z Bogom začeti svoje delo, da je treba tudi samo v Bogu iskati pravične ureditve družbe. Kot delavci hite k delavcu, k sv. Jožefu, in prosijo njegovega varstva.

V cerkvi sv. Jožefa

Pogled s kora cerkve je kakor vrt, kjer se barve cvetk prelivajo v urejenem redu. Oči tisočev gledajo na oltar. Nikjer nobene nervoznosti, nikjer nobenega nemira, povsod samo globoka, tiha vera, dokler v mogočnih pesmih pod vodstvom pevovodje g. Ludovika Puša ta vera iz vsega srca ne plane na dan in odmeva kakor silna prošnja in obenem zahvala dobrih sinov dobremu Očetu in trpečih bratov, največjemu Bratu Kristu.

Blagoslovitev praporov

Trideset, štirideset let je minulo, preden so stare, nam nasprotne organizacije pričele blagoslovljati v posameznih slučajih svoje poedine prapore. Kakor je bilo vse njihovo delo majhno, malenkostno, tako je bilo ž njimi tudi v tem oziru. Naša organizacija, naš pokret pa ne pozna polževih potov, zavrača njegovo počasnost. Kakor povsod tudi tu dela hitro, naglo udarno. Sredi priprav za tabor razpiše svojim podružnicam pojasnila o taboru, priporoča nabavko praporov. V enem tednu se prijavi deset skupin za stalne prapore. Centrala jih naroči, podjetje »Naša Sloga« z vsemi močmi hiti, da prapore do časa dovrši. V nedeljo zjutraj stoji pred velikim oltarjem med sv. mašo 11 praporov v lični krasni izdelavi z novim simbolom ZŽD. Na zelenem polju je všita roža pasijonska kot znak trpljenja mnogih delavcev, ki nosi v sebi žeblice in kladivo-simbole delavčevega dela in zobčasto kolo — znamenje industrije. Med himno »Povsod Boga« se nagne 11 praporov, k njim pristopi duhovnik v svečanem ornatu, naš delavski prijatelj dekan teološke fakultete na ljubljanski univerzi g. dr. Andrej Snoj. Moli k Vsemogočnemu, da bi bil njegov blagoslov s prapori in s tistimi, ki bodo poslej za prapori hodili. Po končani slovesnosti se množice zgrnejo na prostoru pred svetiščem.

Ureditve spreveda in spreved

Reditelji po začetnem redu uredijo za posameznimi prapori, določenimi z zapo-

rednimi številkami, v nekaj minutah tisočglave množice in spreved koraka med pozdravljanjem špalirja, ki se proti Krekovemu trgu in Tromostovju čimdalje bolj zgoščuje mimo Uniona in mimo svojih odličnih prijateljev, predstavnikov oblasti in naroda. Na balkonu Uniona so zbrani ministrski predsednik Cvetkovič, narodni voditelj dr. Korošec, pokrovitelj tabora ban dr. Natlačen, soustanovitelj pokreta dr. Krek, minister za trg. dr. Tomič ter mnogi drugi odličniki. Spreved gre mimo in kar prekipeva silnega veselja in neprestano ponavlja z vriski in vzkliki in pozdravi svoje veselje in svojo radost nad lepo prireditvijo in nad tolikim priznanjem in prijateljsko naklonjenostjo na balkonu Uniona zbranih odličnikov. Po Miklošičevi cesti se spreved srečuje. Delavska skupina koraka mimo delavske

da bo na ta način s svoje strani doprinala čim častnejši delež za napredek naše narodne in državne skupnosti. Boj pa naj vodi — in to skupno z ostalimi stanovi — zoper socialne krivice in zoper škodljive zajedalce, ki bi hoteli brez dela, koristnega za skupnost, živeti in bogateti ali se čez mero okoriščati na račun drugih. Tudi delavcem bodi življenjski program: verni Bogu gradimo lepšo bodočnost svojemu narodu in svoji državi! Izražajoč to željo, vas vse, ki ste se današnjega zborovanja udeležili, najlepše pozdravljam!«

skupine. Vsi so kakor ena velika družina. Medsebojni pozdravi postajajo vsaki čas bolj močni in krepki, dokler vsa Miklošičeva cesta ni en sam vrisk in klic navdušenega zmagoslavja. Končno se množica začne zgrinjati okrog Uniona in zasede veliko dvorano v tem hotelu, napolni pa tudi vse stranske dvorane in prostore, zasede vrt. Velika množica jih pa ostane še zunaj. V sprevedu samem je bilo nad 2 tisoč organiziranega delavstva. Večja skupina, ki je prišla s kasnejšimi vlaki iz Maribora, Celja, Murske Sobote i. t. d. pa radi zamude ni mogla v spreved ter se je zbrala takoj po prihodu v Ljubljano okrog frančiškanske cerkve in hotela Union. Bilo je teh delavcev nad tisoč.

Manifestacijsko zborovanje res pravo manifestiranje

Okrašena dvorana pripravljena za manifestacijsko zborovanje tako ni mogla sprejeti vse vsega delavstva. Bila je natrpano polna in lepo urejena. Ob stranskih balkonih so zasedle prostor dekliške narodne noše, ozadje odra za častne goste pa je bilo okusno okrašeno z drž. trobojnicami, z enoličnimi skupinami in z organizacijskimi zastavami. Sredino odra je izpolnjevala kraljeva slika velikega formata. Nestrpno pričakuje množica pričetka zborovanja. Fanfare naznanjajo prihod odličnikov. Dvorana najprej utihne, potem pa vsa naenkrat udari v mogočen pozdrav. Narodne noše obsipajo častne goste s cvetjem. Ko se val navdušenja polže in predsednik tabora tovariš Preželj množico umiri, zaigra godba drž. himno.

Otvoritev zborovanja:

Tovariš Preželj predsednik ZŽD tvori zborovanje takole: »Otvorjen I. slovenski delavski tabor Zveze združenih delavcev združene z Jugoslovansko delavsko zvezo. Čast mi je pozdraviti na našem taboru predsednika senata in našega narodnega voditelja dr. Antona Korošca, dalje predsednika kr. vlade in predsednika naše skupne drž. delavske organizacije g. Dragiša Cvetkoviča, dalje iskreno pozdravljam pokrovitelja našega tabora g. bana dr. Marko Natlačena, dalje gradbenega ministra dr. Miha Kreka, ministra za trg. in industr. g. Jevrema Tomiča, senatorje g. dr. Kulovca, g. Fr. Smodeja, g. Schaubacha, podpredsednika narodne skupščine g. Mihelčiča. Čast mi je pozdraviti predsednika ljubljanske mestne občine g. dr.

Jure Adlešiča, dalje pozdravljam gg. poslanca, Smersu Rudolfa, Kranjc Markota, Šmajd Albina, Dolenc Ivana, dr. Gojio, Mašič Pavleta, Štrcin Ivana in Steblovnika, ki obenem zastopa tudi Kmečko zbornico ter Brodar Janeza, ki zastopa Kmečko zvezo. Dalje pozdravljam sledeče zastopnike: Kozamernik Viktorja in Hafner Andreja za ljubljansko delavsko zbornico, zastopstvo beogradske, novosadske, skopljske in splitske delavske zbornice. Dr. Golio Vladimirja, predsednika ljubljanskega apelacijskega sodišča, dr. Andreja Snoja, dekana teološke fakultete v Ljubljani, dr. Voršič Alojzija župana Celjskega, dr. Remca, župana iz Ptujca, ing. Jože Sodja, predsednika OUZD, Jonke Jožeta, drugega podpredsednika ljubljanske OUZD, dr. Dularja, ravnatelja glavne bratovske skladišnice, zastopstvo pokrajinskih odborov Jugorasa iz Skoplja, Beograda, Novega Sada, Zagreba, Banjaluke, Sarajeva, Splita, Velesa in Petrovgrada, zastopnike ljubljanske prosvetne zveze prof. Planino in gđno. Hafnarjevo, zastopstvo Zveze slovenskih obrtnikov, delavske župane: Markeža iz Jesenic, Juvana iz Smartnega, Resmana iz Radovljice, Majeršiča iz Tržiča, Zabreta iz Britofa pri Kranju, banske svetnike Arneža iz Jesenic, Kudra iz Griž pri Celju, Novaka iz Šoštanjca, zastopstvo Zveze poljedelskega delavstva, zastopstvo banovinske JRZ, zastopstvo Mladinske ban. JRZ, zastopstvo Akademске zveze, zastopstvo Katoliških akademskih društev, »Kladivo«, »Danica«, zastopstvo Slov. dijaške zveze, zastopnik Slomškove družbe in Slov. krščanske zveze, ter vse ostale navzoče — drage delavce in delavke, ki so prišli iz vseh delov naše lepe Slovenije.«

S tabora so bile poslane pozdravne brozjavke Njegovemu Velič. Kralju Petru II. in Njegovemu Visočanstvu knezu namestniku Pavlu. Zborovalci so poslali brozjavne pozdrave poleg tega še min. za soc. politiko in narod. zdravje in slovenskemu ministru g. Francu Snoju. Nato je v kratkem, a lepem pozdravu zborovanje pozdravil zastopnik kmečkega stanu g. poslanec Brodar. Sedaj so sledili govori pokrovitelja g. bana dr. Natlačena, govor tov. Langusa, g. ministra dr. Kreka, narodnega voditelja g. dr. Korošca in predsednika vlade g. Dragiša Cvetkoviča. Govore prinašamo, ozir. bomo še prinesli na drugem mestu. Izraz so našega stremljenja in naših prizadevanj, posebno pa so še pohvala našega dosedanega dela in zagotovilo razumevanja naših teženj za v bodoče. V njih je podana tudi obljuba vsestranske pomoči našemu prizadevanju za naše prihodnje boje. Vsi govorniki so bili opetovano prekinjeni z mogočnim odobravanjem, zlasti iskreno in prisrčno pa sta hña nenehoma pozdravljena naš narodni voditelj in predsednik kraljevske vlade. Delavstvo je tako pokazalo polno razumevanje za skupne narodne in državne interese in potrdilo, da se hoče bojevati za koristi svojega stanu samo v okviru gorenjih interesov. Po govoru predsednika vlade Dragiša Cvetkoviča je tov. predsednik Preželj France zborovanje zaključil, nakar je godba zaigrala, vsa dvorana vstala in zapela našo narodno himno »Hej Slovenci«, s čimer je bilo zborovanje končano.

Vsi veseli smo se z manifestacijskega zborovanja razšli s trdnim prepričanjem, da bodemo šli po začetni poti naprej in da ni nobene sile več, ki bi naš zmagoslaven pohod zaustavila. Razšli smo se z edinim trdnim sklepom delati vztrajno za zmago svojega programa in se pripravljati za novo, še lepšo manifestacijo v takem obsegu, da bodemo lahko rekli: Mi, ki smo hoteli slovenski delavski stan združiti pod enim vodstvom in okrog enega programa, smo ga združili in v celoti včlenili v slovensko narodno enotnost in v državno skupnost.

I. slovenski delavski tabor je minul. Njegov sijaj je minil, kakor mine pomladansko cvetje, sadove tega tabora bomo videli še le čez dolgo dni.

Dolžnost vsakega katoličana je, da zastopa vsak dan, ob vsaki uri in povsod idejo kongresa Kristusa Kralja! Številni darovi naj omogočijo izvedbo tega kongresa!

Narodni voditelj dr. Korošec in predsed. kraljevske vlade Dragiša Cvetković - govorita na našem taboru

Na važnem taboru slovenskega delavstva sta podčrtala izrednost njegovega pomena s svojo osebnostjo, posebno pa še s svojima govoroma, naš narodni voditelj dr. Anton Korošec ter predsednik vlade in predsednik Jugoslovanske delavske zveze (Jugorasa) Dragiša Cvetković.

Radi izredne važnosti in pomena teh dveh govorov, govora v celoti prinašamo. Prvi je govoril

dr. Anton Korošec

takole:

Dragi prijatelji! Danes je prvi tabor slovenskih delavcev. Prireja ga Zveza združenih delavcev. Ta strokovna zveza slovenskih delavcev je stara še komaj dobra tri leta. Čeprav je Zveza še tako mlada, vendar je že danes tako upoštevana in tako vplivna, da si je lahko upala privediti današnje prvo veliko, za vse slovensko delavstvo njenega programatičnega prepričanja namenjeno zborovanje in posvetovanje. Ta prepolna dvorana je dokaz, da je tabor že uspel in da upanje na dober uspeh ni bilo drzno.

Zveza združenih delavcev je imela v tej kratki dobi iz treh razlogov tako sijajen uspeh.

1. ker je v strokovnem, socialnem in gospodarskem oziru nudila slovenskemu delavstvu, kar je za njegov stanovski razvoj in napredek potrebno. Zato ji je tudi državna oblast mirne duše izročila pred kratkim vodstvo Delavske zbornice v Sloveniji.

2. Ker Zveza združenih delavcev noče ne kulturno, ne nacionalno, pa tudi ne politično — v kolikor pač v tem oziru vpliva na delavstvo — kakih drugih potov, kakor ga hoče večina slovenskega naroda. Njeno mesto je ob strani njenega naroda!

3. Ker se ne izgublja v internacionale, ampak hoče ostati nacionalna, jugoslovanska, svoji državi in svojemu kralju zvesta delavska stanovska organizacija.

V tem oziru se je našla zajedno z Jugoslovansko delavsko zvezo, ali kakor kratko pravimo »Jugoraso«.

Res je, komunisti in socialisti nosijo zadnji čas tablice v sprevidih in trakove na prsih s patriotičnim napisom: Branimo državo! Branimo narod! A vsakdo ve, ki ni udarjen z duševno slepoto, da se to mora pravilno čitati: Branimo državo ob strani drugorodnih komunistov! Žalostno pa je, da so povsod, pa tudi pri nas ljudje, ki so s tako slepoto udarjeni.

Ljudski pregovor pravi, da včasih tudi slepa kokoš kako zrno najde, a pri političnih kokoših je to, zdi se mi, popolnoma izključeno.

Vi sami vidite, da mi beseda sili v politiko. Zato pa dajmo dve tri besede povedati o naši zunanji in notranji politiki.

Dobrega pol leta je živel Evropa v stalni vojni psihozi. Naši pogledi so mesece in mesece vsakega dne bojzljivo, vprašujoče plazili po zidovih, da li je na njih že nabit mobilizacijski ukaz. Hvala Bogu, sedaj je bojazen že mnogo manjša. Zopet mirneje gledamo v bodočnost, kar seveda ne pomeni, da bi protivniki naše sedanjice modre, trezne in dobro premišljene zunanje politike že mogli delati neumnosti, kakor bi hoteli.

Naš knez namestnik Pavle je s kneginjo Olgo na državnem obisku v Berlinu. V tem slovesnem trenutku je voditelj nemškega naroda in kancler Nemčije Hitler pred našim knezom namestnikom zopet izjavil, da so skupne jugoslovansko-nemške meje postavljene za vedno in da bodo do prijaznijskega odnosa med Nemčijo in Jugoslavijo zagotovili obema državam trajen mir, a tudi zasidrati mir na naši vznemirjeni celini.

In zato je naš knez namestnik izrazil veselje nad temi slovesnimi zagotovili, da velika Nemčija želi ohraniti in okrepiti prijateljsko sodelovanje z Jugoslavijo in da je pripravljena, ozirati se na njeno svobodo, neodvisnost in tudi na meje, ki nas vežejo v trajnem sosedstvu.

To so besede, izgovorjene v slovesnem trenutku od dveh mož, ki govorita v imenu svojih narodov!

Zadovoljni smo z njimi, radujemo se jih iz vsega srca. Pričakovali smo jih, a vendar se jih, to ponavljam, globoko radujemo. Prav tako, kakor smo pričakovali, da bo velika Nemčija sijajno sprejela našega kneza namestnika in kneginjo, vendar čutimo potrebo, da zadovoljnost in veselje nad tem pričakovanim dejstvom javno zabeležimo in izjavimo pred vsem svetom.

V naši notranji politiki sta dve točki na dnevnem redu:

1. je reorganizacija JRZ novim, dejanskim razmeram primerno;

2. nadaljevanje dela na dovršenju sporazuma.

Reorganizacija JRZ ne pomeni nikakih programatičnih sprememb, ampak je isto-

vetna s poživljenjem političnega delovanja stranke na vsej črti.

Glede sporazuma, ali prav za prav v zvezi s sporazumom pa mi naj bo dovoljeno, da bom enkrat tudi oseben, čeprav je moje načelo, da sem v svojih govorih strogo stvaren. Govoril bom o osebi dr. Mačka, ki je ena izmed osrednjih oseb pri delu za sporazum. Nočem omenjati njegovih duševnih vrlin in sposobnosti, to bi bilo laskanje. Dr. Maček ni samo dober Hrvat, ampak tudi dober Slovan. Krivico mu dela, kdor si upa misliti, da mu slovansko čustvovanje in mišljenje ni sveto. Govorite kakorkoli hočete, mislite o njem, kar koli hočete, vendar so le Slovenci, vendar so le Srbi dr. Mačku najbližji bratje na svetu. Jaz cenim dr. Mačka in visoko mislim o njem. Zato pa tudi ne obupam nad delom in sporazumom, po boji ali manj številnih peripetijah bo vendarle do njega prišlo.

Mislím, da je to dovolj o notranji politiki. Vračam se zopet k našim ljubim delavcem. Čestitam jim na današnjem taboru in želim Zvezi združenih delavcev, da pelje delavstvo vedno naprej in navzgor!

Vsa dvorana je priredila na kraju predsedniku senata dr. Antonu Korošcu burne manifestacije.

Koncem zborovanja je imel predsednik vlade g. Dragiša Cvetković naslednji govor:

Bratje in prijatelji: Vsak politični človek ima družabno okolje, v katerem se čuti domačega in ki ga iz vsega srca ljubi. Dragi bratje in prijatelji! Od vsega početka svoje politične poti sem se najbolje počutil v delavskem okolju.

V delavskih vrstah je res veliko število ljudi, ki so mogoče majhni po svojem socialnem in gospodarskem položaju, ki so pa zato veliki in močni po značajnosti in svojem idealizmu. To je ona politična družba, ki je tudi v najhujših trenutkih svoje politične borbe nisem zapustil. Toda tudi delavstvo je meni pri vseh mojih političnih stremeljenjih zvesto in požrtvovalno sledilo.

Iz tega delavskega okolja sem se politično dvignil, za naše delavstvo sem živel in se zanj boril ter ga nikoli ne bom zapustil. Odtod moje zanimanje za socialno zavarovanje delavcev ter posebno za naš delavski strokovni pokret.

Naš strokovni pokret, katerega začetki datirajo še iz časov pred konec minulega stoletja, je bil vezan na razne mednarodne del. skupine, dokler se ni pojavila Jugoslovanska del. zveza ali »Jugorasa«. Ta zvezanost našega delavskega gibanja z mednarodnimi sindikati je bila tako duhovna kakor organizacijska.

Pred nepolnimi štirimi leti sem kot minister za socialno politiko in narodno zdravje čutil, da so pridobljene skušnje silile k spremembi tedanjega stanja na strokovno-organizacijskem področju pri nas.

Za izboljšanje položaja rudarjev pri TPD.

Uspešno zaključena pogajanja

Pred enim letom so sklenile rudarske strokovne organizacije kolektivno pogodbo s TPD. in dosegle tedaj poleg izboljšanja naravnih dajatev tudi 6% zvišanje temeljnih mezd, akordov in doklad. Ta pogodba je bila za dobo enega leta neodpovedljiva, po 30. aprilu 1939. pa je bila odpovedljiva s 4 mesečnim odpovednim rokom.

Ker so se tekom preteklega leta draginjske prilike zelo spremenile in so se pokazale tudi gotove pomanjkljivosti v obstoječi pogodbi, so začele strokovne organizacije ob enem z II. skupino rudarske zadrage akcijo za prilagoditev mezd novim draginjskim razmeram.

Trboveljska premogokopna družba je ugodila želji strokovnih organizacij, da naj se izvrši revizija obstoječe kolektivne pogodbe brez odpovedi iste in so se dne 31. maja 1939 sestali predstavniki delavstva s predstavniki TPD. pod predstvom g. generalnega ravnatelja Skubeca in so v celodnevni pogajanji končno dosegli nov sporazum v obliki dodatka k sedanji kolektivni pogodbi.

Delavstvo je doseglo sledeča izboljšanja:

1. vsi akordi in doklade se z veljavnostjo od 1. 6. 1939 zvišajo za 4%, temeljne meze posameznih kategorij se zvišajo od 4,3%—6,73% tako, da znaša povprečni povisek temeljnih mezd 4,94%;

2. s 1. VI. 1939 bo uvrstila TPD. polovico, s 1. I. 1940 pa še drugo polovico sedanjih učnih kopačev, ki so bili svoječasno pri družbi že zaposleni kot kopači in nato reducirani ter kasneje ponovno sprejeti nazaj v službo, zopet nazaj v

Široki delavski sloji so stali ob strani, kakor da čakajo nove strokovne orientacije, ki naj bi jih vodila po novih potih.

Naš delavec ni mogel razumeti ideologije, ki je zanikala nacionalno vzajemnost. Prvi in najstarejši rod našega delavskega stanu v sodobnem smislu besede izhaja neposredno iz vasi, ki je bila v vsej naši zgodovini nositeljica narodne zavesti in bojevitosti. Ogromna večina našega delavstva ni mogla nikoli niti razumeti, še manj pa se ogreti za nauk o razrednem boju v svojem lastnem narodu. Ta nauk je bil zanjo tuj, nerazumljiv in nesprijemljiv.

Toda velika gospodarska kriza leta 1933 je napravila pravo puščavo v delavskih vrstah. Več stotisoč delavcev je ostalo brez dela.

V takih razmerah sem konec leta 1936 dal pobudo za ustanovitev Jugoslovanske delavske zveze »Jugorasa«, ki si je postavila nalogo s popolno stvarnim načrtom, ki je bil po zamisli zelo blizu širokim delavskim slojem:

Izvesti stanovsko organizacijo z narodno strokovno organizacijo, osnovano po razmerah in potrebah v naši državi.

To gibanje je moralo biti brez vsakega besedičenja in meglenosti, da bi moglo služiti samo napredku gospodarskih, socialnih in kulturnih koristi delavcev, in da je istočasno spoštovalo in gojilo v delavskih vrstah prirojeni narodni čut ljubezni do lastnega naroda in domovine.

Delavci so razumeli to vabilo ter ga poslušali. Dovolj je, če navedem kot dokaz samo en podatek: V mednarodnih sindikatih je bilo leta 1933 po njihovem lastnem priznanju okoli 33.000 članov, med tem ko je »Jugorasa« zbral v manj ko treh letih delovanja že okoli 180.000 članov. S tem so bile ustvarjene močne in trdne delavske organizacije, ki so lahko služile kot osnova za akcije, ki naj bi koristile delavcem na eni strani in ki so lahko zavarovale uvedbo sprejetih socialnih ukrepov na drugi strani.

V takih okoliščinah sem storil dve temeljni dejanji za izboljšanje življenjskega položaja delavcev. Eno je imelo nalogo dvigniti raven delavskih mezd, druga pa zavarovati delavce za čas, ko postanejo nesposobni za delo, v onemoglosti in starosti ali če njihove rodbine ostanejo brez hraniteljev — ob smrti. To so uredbe iz leta 1937. Prva se nanaša na določitev minimalnih mezd, sklenitev kolektivnih pogodb, pomiritev in arbitražo, druga pa na izvajanje zavarovanja za onemoglost, starost in smrt in na razširitev pokojninskega zavarovanja zasebnih nameščencev na vso državo. Sprejem teh uredb predstavljajo ogromno pridobitev za naše delavce. To je bilo uresničenje dejanja, ki so se ga komaj lahko nadjali in ki je izgledalo pred nekoliko leti kot nedosegljiv sen.

Uredba o zavarovanju delavcev za onemoglost, starost in smrt je stopila v ve-

ljava 17. marca 1937 ter se nanaša na okoli 700.000 delavcev, ki so že zavarovani, medtem ko je uredba glede starostnega zavarovanja določila, uvedbo pokojninskega zavarovanja za privatne nameščence. Ta uredba se nanaša na okoli 80.000 umskih delavcev. Obe veji zavarovanja sta omogočili zbiranje velikih denarnih sredstev, ki bodo znašala vsako leto več sto milijonov dinarjev.

To so torej, dragi bratje in prijatelji, uspehi našega smotrnega dela v socialnem zavarovanju delavstva in dviganju njegove življenjske ravni. Delo v tej smeri se bo nadaljevalo tudi v bodoče ter bo prineslo novih plodov.

Na koncu, dragi bratje in prijatelji, vam želim povedati, da mi je drago, ko vidim, da tudi tukaj v Sloveniji delavci zapuščajo marksistične vrste ter se zbirajo okoli svoje narodne Zveze združenih delavcev. Bratje in prijatelji delavci, lahko vam rečem tole: Od vas samih, od vaše zavednosti, od vaše organizacije in vaše moči zavisi, ali bo prišlo do ostvaritve vseh vaših upravičenih teženj. Ako bodo delavci v Sloveniji pristopili k našim delavskim organizacijam, ako bodo delavci v Sloveniji zapustili vsa ona strašna komunistična gnezda, potem ste lahko prepričani, da boste povsod na vseh straneh našli popolno razumevanje za vse vaše potrebe in vaše koristi.

V tem smislu, dragi bratje in prijatelji, dragi moji delavski tovariši, pozdravljam ta vaš današnji sijajni tabor ter vam želim mnogo sreče pri plodnem delu tudi s svoje strani ter vam obljubljam: Zvestobo za zvestobo, ljubezen za ljubezen!

Narodni voditelj in predsednik vlade sta tako razblinila vsak dvom, da bi bil v Sloveniji izven pokreta ZZZ mogoč še kak drug pokret, ki naj služi resnično pravam delavskim in narodnim interesom. Dr. Anton Korošec in Dragiša Cvetković, ki sta bila ves čas zborovanja od prisotnega delavstva iskreno navdušeno pozdravljena, moreta biti prepričana, da bo ZZZ s svojim članstvom storila vse, da bo njunega visokega priznanja in izredne naklonjenosti v resnici vredna. Z našim geslom: »Bog, stan, narod« gremo pod njihovim vodstvom v borbo za zmago pravice in ljubezni, za nov družabni red.

Radi pomanjkanja prostora se bomo k posameznim točkam levega prvega slovenskega delavskega tabora vrnili še v prihodnjih številkah našega lista.

Ne smemo mimo govora tovariša Langusa Jožefa, pozdrava poslanca g. Brodarja, zastopnika Kmečke zveze, glasti pa ne mimo govora našega iskrenega prijatelja dr. Miha Kreka. Važne programatične misli so v njih, zelo tehtna poročta naše bodoče rasti in naše končne zmage. Članstvo ZZZ in čitatelji »Slov. delavca« morajo biti o njih poučeni, da morajo širiti njihovo zdravo miselnost med našim delavstvom in med narodom.

Novi delovni pogoji in mezde veljajo za dobo 1 leta in je pogodba do 31. V. 1940 neodpovedljiva. Po tem roku se zamore odpovedati za 4 mesece. V slučaju večjih draginjskih sprememb navzgor ali navzdol, ki bi znašale po indeksu Narodne banke za cene na malo v Ljubljani 6 ali več točk, sta se obvezali obe pogodbeni stranki pristopiti brez odpovedi pogodb k pogajanjem za prilagoditev mezd novim draginjskim razmeram.

Poleg predstavnikov TPD. iz vseh obratov so sodelovali na pogajanjih še predstavniki Rudarskega glavarstva, II. skupine rudarske zadrage, Delavske zbornice, Zveze rudarjev Jugoslavije, Jugoslovanske strokovne zveze, Narodne strokovne zveze, Zveze združenih delavcev in Zveze strojnikov.

Nad 4500 rudarjev bo deležnih gornjega zvišanja zaslužka ter bodo pri sedanji zaposlitvi pridobili letno nad 4 milijone dinarjev.

Delavski stanovski dnevi v Mariboru

Ob priliki velikega mladinskega tabora v Mariboru 29. in 30. junija ter 1. in 2. julija t. l., se bodo vršili tudi stanovski dnevi za učitelje, dijake, izobražence, kmete, obrtnike, rokodelce ter delavce.

V soboto, 1. julija bo dopoldne v dvorani Ljudske univerze, Slomškovega trga 17 stanovski dan za delavce, za vse, ki delajo po malih in velikih obratih, tovarnah in obrtniških delavnicah. Na tem zborovanju bodo industrijski in obrtniški delavci severne Slovenije in tudi iz drugih delov Slovenije manifestirali delavsko stanovsko vzajemnost.

Na delavskem zborovanju bodo delavski

voditelji pokazali velepomembnost industrijskega in obrtniškega delavstva za vsa gospodarstva in človeštvo, težkoče delavcev v borbi za vsakdanji kruh in vsakdanje potrebe, usodo delavske družine in delavskih otrok. Prav posebno bodo pokazali, kako se bori slovenski delavski stan za svoje pravice in stanovski napredek. Pokazali bodo tudi, kako že naš industrijski delavec sporedno s kmetom in obrtnikom razvija svojo delavsko stanovsko omiko, da bo obema enakovreden v ljubezni do Boga, Cerkev, družine in domovine soustvarjal našo narodno kulturo.

Naša borba - naša rast

Kamniško okrožje ZZD

pride v nedeljo, dne 18. t. m. prvi okrožni sestanek, na katerega vabimo vse zavodne slovenske delavce, somišljenike in prijatelje. — Čas je že, da se pokažemo koliko nas je, in se oprimo dela s podvojenimi močmi, da zatremo sovražni marksizem, ki se šopiri in širokousti na svoj gospodovalni način po našem okraju. — Dnevni red tega sestanka in podrobnosti bomo objavili v prihodnji številki »Slov. delavec« in po letakih. — V nedeljo 11. t. m. ob 9. dopoldne okrožna seja pri Repanšku v Homcu. — Bog živi!

Predsednik.

Zdravilišče Slatina Radenci

Med binkoštnimi prazniki so se poročili štiri naši člani: Tov. Šafarič Ivan s tov. Rožman Alojzijo; tov. Korošec Martin, z gđ. Rozmajer Frančiško in tov. Gobar Antonija s Šinkom Leopoldom.

Skupina jim želi obilo sreče!

Preteklo nedeljo smo imeli sestanek, na katerem je poročal zastopnik ZZD tov. Rozman Peter o potrebi enotnosti delavstva, o tovarištvu v organizaciji, ki ni nič drugega kakor spoštovanje osebnosti in časti eden drugega. Vsi smo enaki trpili, zato naj se nihče ne povzdiguje in ne domišlja, da sme druge obrekovati in sovražiti. Nihče si naj tudi ne domišlja, da je osebno poklican, biti kaj več od drugih, če mu večina delavstva članov organizacije niso dali svojega tozadevnega privoljenja in zaupanja. Pravi zaveden delavec in resnični tovariš žrtvuje vse, da se obrzdi skupnost, ki je zlasti nam delavcem vsepovsod tako nujno potrebna. Žrtvuje vse, tudi žalitve prenese, vsem odpusti, samo da je mir in s tem rešen ugled prave delavske organizacije. Zlasti med delavstvom se sejava z ljuliko zelo rad pojavi in je žel v škodo delavstva že velike uspehe.

Sestanek je bil potreben. Še bolj pa tako predavanje in sklepi, ki smo jih na tem sestanku storili. Radi hudega naliva mnogi niso mogli priti. Tem pa naj velja ta članek z navodilom: **rajši več misliti, pa manj govoriti, rajši prizanašati in nikogar sovražiti.** Tovariš iz obrata Boračevo je s svojo izjavo na sestanku dal najlepši vzgled, kako je treba biti. Kako se posamezni mora podrediti interesom skupnosti. Vsi ga posnemajte in ga predvsem tudi spoštujte. Ako boste vsi storili tako, bo med vsemi najlepši mir in sloga. Podjetje bo imelo na take delavce drugačno gledanje, kakor če bi se medseboj kregali in celo tožarili. Odborniki naj vedo, da so v službi zaupanja članov. Člani naj vedo, da morajo svoje voditelje podpirati in jih spoštovati. Organizacija bodi kot dobra krščanska družina, kjer ni nikdar nemira in zavisti. Vsak naj vrši svojo službo v zavesti, da jo vrši najprej za svojo skup-

nost, potem še le za sebe. Kdor pa tega razumeti ne bi mogel, komu je na tem, da bi igral vlogo sejaveca ljulike in razdora, stem pa je treba čimprej obračunati, kakor to zasluži. Tovariši, tovarišice! Vsi za enega, eden za vse! Vsi smo enaki, vsi delavci, zato bodimo si bratje in sestre, da nam bo lažje življenje in olajšano trpljenje.

Škofja Loka

Sporočamo vsem tistim, ki se zanimate za razmere v tovarni »Šešir« in za ono znamenito mezdo, katero nam je podjetje naklonilo na našo prošnjo in za katero je tukajšnji odbor skupine ZZD z zastopnikom centrale sklenil sporazum dne 6. aprila t. l. sledeče:

JSZ je s svojimi predlogi popolnoma propadla. To so bili predlogi, kateri so vsebovali same nemogoče in neresnične stvari in katere so uporabljali za samo hujskanje in rovarjenje proti poštemu delu, proti ZZD in s katerimi so zavlačevali to 14 dnevno mezdo od Velike noči do Binkošti. Iz same socialnosti (kot pravijo) so vlekli delavstvo celih 7 tednov za nos in vsak dan so prišli z novimi izmišljotinami pred delavstvo. Večina do skrajnosti ustrašovanega delavstva, napačno poučenih trpinov, jim je sveto verjelo, zato ker drugače niti misliti ne smejo, kakor jim oni diktirajo.

Zares, usmiljenja vredno delavstvo je pri nas in zares vredni in potrebni obsodbe teroristi so pri nas.

25. maj je za naše delavstvo zgodovinskega pomena. S tem dnem je bilo vprašanje znamenite mezde končnoveljavno zaključeno. Vsakemu je bilo dano na prosto voljo ali jo sprejme ali se ji odreče. 49 jih je bilo, ki so upali vzeti denar, ne oziraje se na škodoželje, ter s tem ponovno dali nezapravo JSZ. Ostalo delavstvo pa se ni upalo vzeti od strahu pred voditelji JSZ. Radoveni smo, koliko je delavstva v raznih drugih podjetjih, ki bi denarju obračali hrbet in se direktno norčevali iz njega, kot se pri nas v našem podjetju »Šešir«. Če pomislimo samo to, kolikšno število delavcev in delavk, mater in očetov so spravili ti brezvestneži ta dan v nesrečo, koliko žalosti in jeze so povzročili tem revežem, koliko gorja pa jih še čaka, ko bodo zvedeli, kako so bili zapeljani. Naše slovensko poštemo delavstvo, ki ga danes še držite v svojih krogih, vam bo pokazalo hrbet in reklo: »laž ima kratke noge«, ta čas pa ni več daleč. Osamljeni boste in obsojeni.

Soteska

Sporočiti moramo nekaj žalostnih pa tudi nekaj veselih novic.

Dne 20. maja je umrl v bolnici v Novem mestu član tukajšnje podružnice, Repar Stanko. Zapustil je ženo vdovo s štirimi nepreskrbljenimi otroci.

V »Slovenskem delavcu« beremo z II.

kong. Jugoslovanske delavske zveze o resoluciji, ki obsega 24 točk, med njimi je, da se zniža starostna mezda od 70 na 55 let, kar z vsem srcem pozdravljamo in želimo, da se to tudi uresniči, da ne bo ostalo samo na papirju, ker po našem mnenju ne bo noben delavec dosegel 70 let. Točko o poenotenju organizacij tudi pozdravljamo, ker vidimo, da se v današnjih razmerah ne gleda veliko na delavce, ampak, da se vrši samo trenje med org. in hujskanje, kar pa je v škodo delavstvu. Snuje se tudi pri nas podružnica Strokovne komisije, ki pravi, da bo izboljšala položaj delavstva. Mi pa mislimo, da ta smer, v katero so se nekateri obrnili, ne bo našemu delavstvu v korist.

Viničarji

Zopet imamo smrtni slučaj v naših vrstah. Dne 22. maja t. l. je umrl tovariš Paulič Franc iz skupine Gornja Radgona v starosti 80 let. Njegovim svojem pripade 1000 din posmrtninske podpore. Torej najzadnji razpisani zbirki za 95+96, vsled sedanjih dveh zaporednih smrtnih slučajev **nista bili izredni, ampak redni.** Ker je sedaj še bolj trpel rezervni sklad, bomo v drugi polovici tega meseca pač morali razpisati izredno dvojno zbirko za 97+98 slučaj. To članstvu v vednost in pojasnilo.

Viničarski tabor

Pod pokroviteljstvom voditelja Slovenskega naroda g. Dr. A. Korošca prireja Strokovna zveza viničarjev — Zveza združenih delavcev v nedeljo dne 18. VI. 1939 ((v slučaju slabega vremena 25. VI.) v Jeruzalemu (pri Ljutomeru) Viničarsko-delavski tabor, ki naj bo mogočna manifestacija zavesti krščanskega delavstva našega naroda, mejnik prošlosti in kažipot v bodočnost.

Spored tabora:

Ob 9 h v Jeruzalemu sv. maša s cerkvenim govorom. Pri sv. maši ljudsko petje s spremljanjem godbe.

Po sv. maši zborovanje pri cerkvi. Govorijo: g. Dr. A. Korošec, g. minister Snof Franc, nar. poslanec g. M. Kranjc, zastopnik ZZD, strokovni tajnik tov. Košnik Joža in v imenu viničarskih žena tov. Grlica Lizika.

Popoldne bo pri »Majerički« v Jeruzalemu prisrčna prijateljska zabava z bogatim srečolovom, petjem in koncertom godbe »Slavček«, ki traja do odhoda vlakov. Popoldanska prireditev je namenjena v prid dograditve Viničarskega delavskega doma v Ljutomeru.

Prihod vlaka jutraj v smeri Maribor-Ormož do Ivanjkovec ob 7 uri 43 min. Odhod zvečer ob 16 uri 19 min. in ob 19 uri 45 minut.

Prihod vlaka v Ljutomer v smeri iz Gor. Radgone in Murske Sobote zjutraj na postajališče v Ljutomer, ob 6 uri 36 min. Odhod zvečer ob 19 uri 10 min. Kdor bi hotel iz Ljutomera peš v Jeruzalem — eno uro hoda — pa se naj pridruži drugim udeležencem na zbirališču v Ljutomeru na postajališču in pred Viničarskim domom in to še pred 7 uro zjutraj. Točno ob 7 uri odidemo naprej v Jeruzalem.

Prosimo, da vzamete društvene zastave seboj. Kdor reflektira na kosilo naj to v naprej sporoči na naslov Strokovne zveze viničarjev ZZD, Viničarski dom Ljutomer.

Sestanki in zborovanja

V NEDELJO DNE 11. JUNIJA

GRADBENI - LJUBLJANA: seja odbora ob 9. uri dopoldne v prostorih centrale.

V NEDELJO, DNE 18. JUNIJA:

KAMNIŠKO OKROŽJE: Okrožni sestanek v kamniškem domu.

Slovenski delavci!

Oglejte si

LJUBLJANSKI VELESEJEM,

ki je revija izdelkov pri-dnih rok našega delavca.

12. junija bo

žrebanje dobitkov na vstopnice.

Vrednost dobitkov okrog 100.000 dinarjev. — Vsaka vstopnica ima kupon, ki ga lastnik izpolnjenega vrže v zapečateni žaro.

Polovična voznina na železnici.

BELEŽKE

DELAJSKI PRAVICI V ODGOVOR!

Na Vaš članek z dne 25. maja odgovarjam sledeče:

Članek je od začetka do konca ena sama podla spletki, katera lahko pride iz ust samo od voditeljev JSZ kateri dobro vejo, da se njihova potapljajoča barka ne da več rešiti. Ni to prvič gg. JSZarji, da se spravljate z orožjem ničvredneža to je z lažnjivo kvanto nad pošteme in idealno misleče ljudi. To je pač edini sistem blatnja nasprotnikov, kateri je ostal Vam in ostalim ljudskofrontaškim organizacijam kot zadnje sredstvo, da podaljšate čimbolj agonijo umirajoče združene delavske opozicije. Izjavili ste, da sta si do sedaj sama polomila zobe dva bivša stebra JSZ, za ostale boste pa že dobili možnost, da ne bodo grizli več. Varate se, gospodje, ako mislite, da me boste s takim niskotnim načinom prisilili, da utihnem. Ves umazan in nizkoten način sem spoznal pri Vas gg. dovolj zgodaj, da Vas razkrinkam med poštemimi delavci, in to bodem sedaj nadaljeval še z večjim zaletom, ko sem spoznal z omenjena članka, da ni v Vas niti najmanjše trohice značajnosti in poštemosti. Vse trditve iznesene v Vašem lističu, boste dokazali pred sodiščem.

Kraj France.

PO ZEMELJSKI OBLI

JUGOSLAVIJA — NEMČIJA

V ospredju vseh zunanje političnih dogodkov stoji obisk kneza-naměstnika Pavla in kneginje Olge v Berlinu. Naš knez naměstnik je bil nad vse prisrčno sprejet že na državni meji v Področici, kjer so ga pozdravili zastopniki kanclerja Hitlerja, armade, političnih in strankinih oblasti ter veliko prebivalstva iz Rožne doline, ki so oblekli svoje slovenske narodne noše. Nad vse veličasten je bil sprejem v Berlinu. Že prvi večer je državni kancler priredil slovesno večerjo, pri kateri sta bili izrečeni zgodovinski napitnici, kjer je jasno in nedvoumno izraženo medsebojno razmerje med obema sosednima in prijateljskima državama. Državni kancler Hitler je pri tej priložnosti z velikim spoštovanjem govoril o Jugoslaviji, njenem ljudstvu, o hrabrosti jugoslovanske vojske ter izpovedal svoje najgloblje prepričanje, da se bodo prijateljski odnošaji med obema sosedama, ki sta dobili nošaji med obema sosedama, »ki sta dobili skupne meje ki so za vedno potegnjene« ostili ohranjeni in se bodo še okrepili, kar bo v korist mirovnim težnjam vse Evrope. Knez naměstnik je visokemu gostitelju odzdravil z izrazi spoštovanja do Nemčije in do nemškega naroda, do njegove marljivosti, discipliniranosti, redoljubja in do njegove velike domovinske ljubezni ter pristavil, da z veseljem jemlje na znanje ponovna slovesna zagotovila, da hoče Nemčija vzeti v obzir svobodo in neodvisnost jugoslovanske države ter nedotakljivost mej, kar bo zakoreninilo medsebojno prijateljsko sodelovanje v obojno korist kakor v korist Evrope. Napitnici

sta imeli velik odmev po vsej Evropi, ker sta razblinili razne spletarije, ki so se pletle okrog odnošajev med obema državama, ker sta vsemu svetu prikazali, da v Berlinu ni bilo komplotov, ni bilo diktatov, ni bilo ponižanj, marveč da sta se srečala predstavnika dveh ponosnih, svobodoljubnih držav, ter si prijateljsko iz oči v oči povedala da bosta svoje sodelovanje uredila v okviru brezpogojnega spoštovanja drug drugega svobode, neodvisnosti in nedotakljivosti državnega ozemlja. Berlinski obisk je s tem postal močno stebrišče za mir, in to v času, ko se nam je zdelo, da se temelji vsega političnega reda v srednji in južni Evropi majojo.

ANGLIJA — FRANCIJA — RUSIJA

Važen dogodek zadnjih dni je bil govor sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Molotova, ki je odgovoril na angleško-francoske predloge o sklenitvi trojne vojaške zveze. Molotov je dejal, da angleški predlogi še niso zadostni, da bi Rusijo prepričali, da se lahko spušča brez skrbi v vojaško zvezo z Anglijo. Anglija mora dati še močnejša obvezna zagotovila, da bo prišla Sovjetski Rusiji v primeru vojne na pomoč, predvsem pa mora Anglija Rusiji zajamčiti pomoč, ako bi slednja morala pomagati kakšni napadeni baltski državi. Molotov je dejal: »da Rusija ne bo šla po kostanj v ogenj za kakšno državo«, ampak da zahteva enostavno vojaško zvezo, ki bo za vse enako obremenilna in enako obvezna. Pogajanja med Anglijo in Rusijo sedaj trajajo še naprej.

FR. GORJANC

Lesna trgovina in industrija. — Deželni pridelki. — Eksport lesa. — Stalno velika zaloga smrekovega, tesanega in rezanega lesa

KRANJ

Račun pri poštnem čekovnem uradu št. 11.291

TELEFON ŠT. 23

BRZOJAVI: GORJANC KRANJ